

Sterfte

Tabel 1 Aantal sterfgevallen in Utrecht over de periode 2013-2016, uitgesplitst naar leeftijd, geslacht en wijk (Bron: CBS)

		totaal	mannen	vrouwen
TOTAAL		7523	3533	3990
LEEFTIJD	0-jarigen	76	36	40
	1-24 jaar	67	41	26
	25-44 jaar	229	132	97
	45-54 jaar	389	221	168
	55-64 jaar	766	453	313
	65-69 jaar	638	375	263
	70-74 jaar	712	405	307
	75-79 jaar	880	471	409
	80-84 jaar	1114	548	566
	85 jaar en ouder	2652	851	1801
WIJK	West	471	235	236
	Noordwest	928	449	479
	Overvecht	1410	646	764
	Noordoost	688	347	341
	Oost	536	254	282
	Binnenstad	338	173	165
	Zuid	608	307	301
	Zuidwest	1282	529	753
	Leidsche Rijn	408	184	224
	Vleuten-De Meern	854	409	445

Tabel 2 Bruto sterfte, de absolute sterfte per 10.000 inwoners in Utrecht, 4-jaarsgemiddelde 2013-2016, naar geslacht (Bron: CBS)

		totaal	mannen	vrouwen
TOTAAL		56,40	54,43	58,28
WIJK	West	41,26	42,90	39,75
	Noordwest	53,58	53,48	53,67
	Overvecht	105,94	98,46	113,22
	Noordoost	45,58	48,96	42,60
	Oost	41,57	42,51	40,77
	Binnenstad	48,12	48,98	47,26
	Zuid	56,46	58,34	54,67
	Zuidwest	86,33	71,70	100,78
	Leidsche Rijn	33,40	30,02	36,81
	Vleuten-De Meern	46,16	44,86	47,43

Tabel 3 Bruto sterfte, de absolute sterfte per 10.000 inwoners in Utrecht, Amsterdam, Den Haag en Rotterdam, 4-jaarsgemiddelde 2013-2016, naar geslacht (Bron: CBS)

		Gemeente Utrecht	Gemeente Amsterdam	Gemeente Den Haag	Gemeente Rotterdam	Nederland
TOTAAL		56,40	65,77	80,80	88,31	85,24
GESLACHT	Man	54,43	65,27	74,81	84,49	83,15
	Vrouw	58,28	66,25	86,64	92,01	87,30

Tabel 4

Sterfte naar doodsoorzaken (per 10.000) gestandaardiseerd naar de Nederlandse bevolking

en Standardized Mortality Ratio (SMR) in Utrecht, 4-jaarsgemiddelde 2013-2016, naar geslacht (Bron: CBS)

	totaal			mannen			vrouwen		
	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI
Kwaadaardige nieuwvormingen 21000	20,71	102	(98-107)	20,11	99	(93-105)	20,84	106	(99-112)
Alvleesklier 21080	1,37	110	(93-130)	1,2	103	(79-131)	1,54	117	(92-147)
Borst 21120	1,41	90	(77-106)	0,08	367	(96-946)	2,81	89	(75-104)
Dikkedarm- en endeldarm 21200	2,33	100	(88-113)	2,03	88	(73-106)	2,62	113	(95-134)
Luchtpijp (-vertakkingen) en long 21100	5,36	111	(102-120)	5,72	106	(95-119)	4,83	116	(102-132)
Lymfatisch en bloedvormend weefsel 21190	1,52	99	(84-115)	1,45	89	(71-111)	1,57	110	(88-137)
Maag 21030	0,58	98	(75-126)	0,6	91	(63-127)	0,56	109	(72-157)
Prostaat 21160				1,9	90	(74-109)			
Slokdarm 21020	0,7	86	(68-108)	1,03	88	(67-115)	0,35	80	(48-127)
Ziekten van hart- en vaatstelsel 70000	17,33	100	(96-105)	14,99	101	(95-108)	19,28	99	(93-106)
Ziekten van de kransvaten 71000	4,36	108	(95-118)	4,65	108	(95-121)	3,89	108	(94-124)
Acuut hartinfarct 71010	2,57	105	(93-119)	2,64	103	(87-121)	2,43	108	(90-128)
Hersenvaatletsel (CVA) 73000	3,98	94	(85-103)	2,93	93	(80-109)	5	94	(83-106)
Hartfalen 72010	2,7	84	(75-94)	2,18	94	(78-112)	3,15	78	(67-90)
Overige hartziekten 72000	5,55	95	(88-103)	4,75	101	(89-114)	6,21	91	(81-101)
Overige ziekten van kransvaten 71020	1,79	112	(97-129)	2,01	114	(94-137)	1,46	109	(86-137)
Ziekten van de ademhalingsorganen 80000	6,45	121	(112-131)	5,87	123	(110-137)	6,79	120	(108-133)
Longontsteking 82000	1,49	106	(90-123)	1,27	112	(88-140)	1,64	101	(81-124)
COPD 83020	3,88	134	(121-147)	3,63	133	(115-152)	3,98	134	(116-155)
Niet-natuurlijke doodsoorzaken 170000	3,97	113	(103-123)	4,09	107	(94-122)	3,82	119	(104-136)
Ongevallen 171000	2,47	117	(104-132)	2,28	115	(96-136)	2,61	120	(101-141)
Vervoersongevallen 171010	0,24	66	(43-96)	0,34	66	(40-101)	0,14	67	(27-139)
Accidentele val 171020	1,94	133	(116-152)	1,58	145	(117-177)	2,26	125	(104-149)
Accidentele verdrinking en accidentele vergiftiging 171	0,17	122	(76-185)	0,26	118	(67-192)	0,09	133	(48-290)
Zelfdoding 172000	1,04	101	(85-120)	1,41	97	(78-119)	0,69	110	(80-148)
Moord en doodslag en "gebeurtenissen opzet onbekend" 175000	0,13	130	(74-212)	0,16	124	(59-228)	0,09	143	(51-312)
Sterfte aan overige doodsoorzaken									
Dementie 53000	6,16	105	(97-113)	3,22	102	(88-117)	9,1	106	(97-116)
Diabetes mellitus 41000	1,84	141	(122-162)	1,71	150	(121-184)	1,94	134	(109-163)
Psychische stoornissen 50000	5,43	113	(104-122)	3,1	107	(92-124)	7,74	115	(104-127)
Ziekten van zenuwstelsel en zintuigen 60000	2,86	85	(76-95)	2,57	96	(81-113)	3,08	77	(65-89)
Ziekten van de spijsverteringsorganen 90000	2,3	113	(99-127)	1,89	103	(84-125)	2,73	121	(102-142)
Ziekten urinewegen en geslachtsorganen 120000	1,73	125	(108-144)	1,42	131	(104-162)	1,97	121	(99-146)
Infectieuze en parasitaire ziekten 10000	1,82	124	(107-143)	1,78	142	(115-172)	1,81	109	(88-134)
Alle doodsoorzaken 1000000	70,01	106	(104-108)	62,54	106	(102-109)	76,05	106	(103-109)

* vetgedrukt is significant afwijkend van het Nederlands gemiddelde.

Tabel 5 Sterfte naar doodsoorzaken (per 10.000) gestandaardiseerd naar de Nederlandse bevolking en Standardized Mortality Ratio (SMR) in Utrecht, 4-jaarsgemiddelde 2013-2016, naar wijk (Bron: CBS)

	West			Noordwest			Overvecht			Noordoost			Oost		
	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI
Kwaadaardige nieuwvormingen 21000	19,49	95	(80-111)	24,65	122	(109-137)	24,6	120	(108-133)	17,45	87	(76-100)	20,11	100	(86-116)
Ziekten van hart- en vaatstelsel 70000	12,6	72	(59-87)	17,73	105	(91-120)	21,41	121	(108-134)	14,68	84	(72-97)	15,25	87	(73-104)
Ziekten van de ademhalingsorganen 80000	3,79	71	(48-102)	7,55	145	(116-178)	10,8	196	(168-228)	3,68	72	(52-96)	5,28	98	(71-132)
Niet-natuurlijke doodsoorzaken 170000	3,56	102	(71-142)	3,92	117	(88-151)	4,5	130	(101-164)	3,19	99	(73-132)	4,31	119	(85-162)
Dementie 53000	5,1	86	(62-116)	-	-	-	7,26	124	(104-146)	3,4	61	(45-81)	4,55	76	(53-105)
Psychische stoornissen 50000	4,62	96	(69-131)	4,91	104	(79-134)	6,63	138	(114-164)	2,98	64	(46-87)	3,97	83	(58-116)
Alle doodsoorzaken 1000000	57,72	87	(79-95)	73,92	114	(107-122)	88,63	132	(125-139)	54,42	84	(78-90)	62,64	95	(87-103)

* vetgedrukt is significant afwijkend van het Nederlands gemiddelde.

	Binnenstad			Zuid			Zuidwest			Leidsche Rijn			Vleuten-De Meern		
	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI
Kwaadaardige nieuwvormingen 21000	18,68	95	(77-116)	20,29	100	(86-116)	22,37	110	(98-124)	15,81	77	(63-94)	18,9	93	(83-104)
Ziekten van hart- en vaatstelsel 70000	20	116	(93-144)	16,62	95	(81-111)	22,36	127	(113-141)	19,17	110	(90-135)	13,68	79	(69-90)
Ziekten van de ademhalingsorganen 80000	-	-	-	4,95	89	(64-119)	8,46	154	(127-184)	7,94	142	(101-196)	4,75	89	(70-112)
Niet-natuurlijke doodsoorzaken 170000	-	-	-	4,25	118	(85-159)	4,72	142	(111-178)	4,12	90	(58-133)	3,29	93	(70-122)
Dementie 53000	11,56	205	(149-274)	4,9	81	(60-107)	11,18	185	(159-214)	-	-	-	3,14	54	(40-72)
Psychische stoornissen 50000	8,45	173	(119-243)	4,25	85	(61-114)	9,81	198	(168-232)	-	-	-	-	-	-
Alle doodsoorzaken 1000000	75,23	113	(101-126)	64,72	97	(89-105)	91,36	138	(130-146)	74,16	108	(97-119)	53,91	82	(76-87)

* vetgedrukt is significant afwijkend van het Nederlands gemiddelde.

Tabel 6 Sterfte naar alle doodsoorzaken (per 10.000) gestandaardiseerd naar de Nederlandse bevolking en Standardized Mortality Ratio (SMR): vergelijking Utrecht, Amsterdam, Den Rotterdam en Nederland, 4-jaarsgemiddelde 2013-2016, naar geslacht (Bron: CBS)

	totaal			mannen			vrouwen		
	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI	sterfte per 10.000	SMR (NL=100)	95% BI
Alle doodsoorzaken									
Gemeente Utrecht 344	70,01	106	(104-108)	62,54	106	(102-109)	76,05	106	(103-109)
Gemeente Amsterdam 363	72,24	110	(108-111)	65,38	112	(109-114)	77,26	108	(106-110)
Gemeente Den Haag 518	72,75	111	(109-112)	65,58	111	(109-114)	78,63	110	(108-112)
Gemeente Rotterdam 599	74,29	112	(111-114)	68,16	115	(113-117)	78,84	110	(108-112)
Nederland 0	65,9	100	(100-100)	58,65	100	(100-100)	71,18	100	(100-100)

* vetgedrukt is significant afwijkend van het Nederlands gemiddelde.

Tabel 7 Verloren levensjaren (ratio en per 100.000 van de bevolking) in Utrecht, 4-jaarsgemiddelde 2013-2016, naar geslacht (Bron: CBS)

	totaal		mannen		vrouwen	
	YPPL per 100.000	ratio	YPPL per 100.000	ratio	YPPL per 100.000	ratio
Kwaadaardige nieuwvormingen 21000	1806,83	1,02	1885,25	1,03	1731,34	1,01
Alvleesklier 21080	101,59	1,03	105,12	0,96	98,18	1,12
Borst 21120	141,6	0,77	3,92	2,91	274,16	0,77
Dikkedarm- en endeldarm 21200	164,88	0,94	190,63	0,94	140,1	0,94
Luchtpijp (-vertakkingen) en long 21100	491	1,15	532,66	1,16	450,89	1,13
Lymfatisch en bloedvormend weefsel 21190	122,48	0,95	150,15	0,97	95,84	0,91
Maag 21030	69,07	1,31	82,76	1,27	55,89	1,39
Prostaat 21160	38,09	0,95	77,66	0,96		
Slokdarm 21020	72,15	0,95	106,3	0,87	39,27	1,24
Ziekten van hart- en vaatstelsel 70000	690,9	1,02	851,94	0,94	535,85	1,19
Ziekten van de kransvaten 71000	211,83	1,05	301,63	0,97	125,37	1,29
Acuut hartinfarct 71010	157,38	1,1	217,69	0,99	99,32	1,42
Hersenvaatsletsel (CVA) 73000	134,79	0,96	131,79	0,84	137,68	1,1
Hartfalen 72010	37,13	0,74	51,78	0,79	23,04	0,66
Overige hartziekten 72000	210,79	1,05	276,53	0,98	147,5	1,2
Overige ziekten van kransvaten 71020	54,45	0,91	83,94	0,91	26,06	0,95
Ziekten van de ademhalingsorganen 80000	247,5	1,27	247,74	1,22	247,27	1,33
Longontsteking 82000	36,56	1,17	34,52	0,91	38,52	1,57
COPD 83020	163,15	1,4	153,36	1,37	172,58	1,42
Niet-natuurlijke doodsoorzaken 170000	644,14	0,98	898,93	0,95	398,85	1,09
Ongevallen 171000	196,59	0,84	316,69	0,88	80,96	0,74
Vervoersongevallen 171010	55,33	0,51	93,27	0,55	18,81	0,4
Accidentele val 171020	56,45	1,31	97,82	1,62	16,62	0,64
Accidentele verdrinking en accidentele vergiftiging 171030	62,76	1,18	95,47	1,14	31,27	1,36
Zelfdoding 172000	376,79	1,06	515,71	1,02	243,04	1,16
Moord en doodslag en "gebeurtenissen opzet onbekend" 175000	48,95	1,24	52,87	0,98	45,16	1,78
Sterfte aan overige doodsoorzaken						
Dementie 53000	37,71	0,98	30,2	0,83	44,94	1,12
Diabetes mellitus 41000	89,66	1,49	125,91	1,51	54,76	1,43
Psychische stoornissen 50000	101,89	0,98	126,61	0,94	78,09	1,04
Ziekten van zenuwstelsel en zintuigen 60000	187,74	1,01	229,77	1,07	147,27	0,93
Ziekten van de spijsverteringsorganen 90000	162,15	1,19	223,57	1,28	103,02	1,04
Ziekten urinewegen en geslachtsorganen 120000	35,79	1,15	44,32	1,28	27,57	0,99
Infectieuzen en parasitaire ziekten 10000	105,43	1,38	107,87	1,26	103,09	1,53
Alle doodsoorzaken 1000000	4874,63	1,04	5670,41	1,03	4108,5	1,07

Definities

Bruto sterfte: Het aantal overledenen per 10.000 inwoners over een periode van vier jaar.

SMR: De 'indirect gestandaardiseerde mortaliteitsratio' (SMR) geeft de verhouding weer tussen het aantal sterfgevallen in een bepaalde regio (Utrecht) en het aantal sterfgevallen dat theoretisch verwacht kan worden als in die regio dezelfde leeftijdsspecifieke sterfte zou voorkomen als in een referentieregio (Nederland).

SMR (betrouwbaarheidsinterval): In de sterfte data is vooral het betrouwbaarheidsinterval rond de SMR belangrijk. Is het betrouwbaarheidsinterval breed, dan is de sterfte in een bepaald jaar sterk beïnvloed door kansfluctuatie. Is het betrouwbaarheidsinterval smal, dan is kansfluctuatie van weinig invloed op de SMR. Is er geen verschil tussen de regio (Utrecht) en Nederland dan zal de SMR de waarde 100 hebben. Ligt de waarde 100 binnen het betrouwbaarheidsinterval van de SMR, dan is het verschil tussen de sterfte in de regio en de verwachte sterfte op grond van de Nederlandse sterfte door kans ontstaan met een waarschijnlijkheid die groter is dan 5%. Dit betekent dat het verschil is ontstaan omdat in dat jaar of die periode er toevallig in de regio wat meer of minder mensen overleden.

Sterfte per 10.000: Direct gestandaardiseerde aantallen naar 34 oorzaken per 10.000 inwoners. Bij directe standaardisatie worden de leeftijdsspecifieke cijfers van de indexpopulatie (inwoners Utrecht) toegepast op een standaardpopulatie, in dit geval de bevolking van heel Nederland per 1 januari 2000. De resulterende aantallen overledenen per 10.000 van de standaardpopulatie zijn direct vergelijkbaar, zonder dat verschillen in de leeftijdsopbouw als verklaring een rol spelen.

Sterfte per leeftijdsgroep: Het gemiddeld aantal sterfgevallen per jaar gedurende de periode van vier jaar.

YPLL: De YPLL (het aantal potentieel verloren levensjaren) geeft het totaal aantal jaren dat een groep mensen extra zouden hebben geleefd tot aan een bepaalde leeftijd als zij niet waren overleden aan een bepaalde doodsoorzaak. Alle sterfgevallen naar doodsoorzaak zijn genomen voor de leeftijdsgroep tussen de 0 en 80 jaar, en het aantal leefjaren dat ieder sterfgeval verliest bij overlijden is: 80 minus de leeftijd van overlijden. Om vergelijkingen te maken wordt YPLL ook per 100.000 van de betreffende bevolking gepresenteerd.

YPLL-ratio: De YPLL-ratio geeft het relatieve percentage van de waargenomen YPLL vergeleken met de verwachte YPLL indien de indexpopulatie (inwoners Utrecht) dezelfde leeftijd en geslacht specifieke sterftetekansen hadden gehad als de Nederlandse bevolking. Op deze manier worden leeftijdsverschillen tussen groepen weggenomen (indirecte standaardisatie).